

Ombudsman

Stimată doamnă Președinte,

Printr-un Comunicat de presă, publicat în data de 7 iunie 2012, Consiliul Superior al Magistraturii a formulat unele precizări cu privire la numirea, promovarea și transferarea magistraților.

Având în vedere prevederile art. 59 alin. (2) din Constituția României, coroborate cu art. 18 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, vă sesizăm următoarele aspecte cu privire la constituționalitatea unor măsuri și prevederi legale, în legătură cu numirea, transferarea și promovarea judecătorilor.

Considerăm că, aprecierile din comunicatul de presă mai sus amintit, nu sunt conforme cu dispozițiile art. 21 alin. (3) art. 125 alin. (1) și art. 134 alin. (1) din Constituție, precum și ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și cu jurisprudența Curții Constituționale, pentru motivele care vor urma:

Potrivit art. 125 alin. (1) din Constituție, "Judecătorii numiți de Președintele României sunt inamovibili, în condițiile legii".

În conformitate cu prevederile art. 134 alin. (1) din Constituție, Consiliul Superior al Magistraturii propune Președintelui României numirea în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagiari, în condițiile legii.

Coroborând dispozițiile art. 125 alin. (1) și art. 134 alin. (1) din Constituție, rezultă că există două categorii de judecători: judecătorii numiți de președintele României, care sunt inamovibili și judecătorii stagieri. Referitor la acest aspect, menționăm că aceeași situație se regăsea și în Constituția din 1991, înainte de a fi republicată.

Cele de mai sus, rezultă și din prevederile art. 2 și art. 31 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, „Judecătorii numiți de Președintele României sunt inamovibili, în condițiile prezentei legi. Judecătorii inamovibili pot fi mutați prin transfer, delegare, detașare sau promovare, numai cu acordul lor, și pot fi suspendați sau eliberați din funcție în condițiile prevăzute de prezenta lege. Judecătorii sunt independenți, se supun numai legii și trebuie să fie imparțiali (...) Judecătorii și procurorii care au promovat examenul de capacitate sunt numiți de Președintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii”.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a decis că „Inamovibilitatea este o garanție a bunei administrări a justiției și a independenței și imparțialității judecătorului. Ea nu este consacrată numai în interesul judecătorului, ci și în cel al justiției. De aceea, legiuitorul a înțeles să stabilească condiții speciale pentru numirea în funcție a magistraților. Acest sistem de exigențe instituit pentru numirea magistraților are menirea să realizeze efectiv principiul independenței judecătorilor, concomitent cu asigurarea profesionalismului și prestigiului justiției” (Decizia Curții constituționale nr. 39/1996 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 174 din data de 2 august 1996).

Din moment ce inamovibilitatea constituie o condiție *sine qua non* a independenței și imparțialității judecătorului, care poate garanta realizarea unui proces echitabil, este evident că numai judecătorii numiți de Președintele României și judecătorii stagieri, în anumite condiții, pot participa efectiv la înfăptuirea justiției.

Propunerile de numire, precum și promovarea, transferarea și sancționarea judecătorilor sunt de competența Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii sale organice.

Dispozițiile art. 52 din Legea nr. 303/2004 dispun că „Promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție se face numai prin concurs organizat ori de câte ori este necesar, în limita posturilor vacante, de către Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Național al Magistraturii”.

Dispozițiile legale amintite conțin prevederi clare privind modul de numire, transferare, delegare, detașare sau promovare a judecătorilor, dată fiind importanța deosebită a autorității judecătorești într-un stat democratic.

În ceea ce privește instituția juridică a transferării procurorilor în funcțiile de judecători, aceasta era reglementată de prevederile art. 69 alin. (2) teza finală din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, transferarea procurorilor în funcțiile de judecători fiind dispusă de către

Consiliul Superior al Magistraturii, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege. Apreciem că, dispozițiile art. 69 alin. (2) teza finală din Legea nr. 92/1992 erau de natură a înfrânge prevederile constituționale ale art. 133 alin. (1) din Constituția României, în forma sa anterioară revizuirii, conform căroră „Consiliul Superior al Magistraturii propune Președintelui României numirea în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagiați, în condițiile legii”, precum și pe cele ale art. 124 alin. (1), conform căroră „Judecătorii numiți de Președintele României sunt inamovibili, potrivit legii.”

În raport cu dispozițiile constituționale invocate, orice trecere a unui procuror în funcția de judecător nu putea fi dispusă în absența unei numiri în noua funcție, prin decret al Președintelui României. O interpretare contrară ar conduce la înfrângerea dispozițiilor constituționale referitoare la inamovibilitatea judecătorilor și la obligația Consiliului Superior al Magistraturii de a propune Președintelui României numirea în funcție.

Ținând seama de faptul că, în prezent, Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, a fost abrogată pe data intrării în vigoare a Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, trebuie precizat că în privința constatării caracterului neconstituțional al unor prevederi abrogate, devin incidente dispozițiile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, conform căroră Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei **dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare**, care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia.

În acest context, facem precizarea că, prin Decizia nr. 766/2011, Curtea Constituțională a constatat că sintagma "în vigoare" din cuprinsul dispozițiilor art. 29 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, este constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare. În considerentele acestei decizii, Curtea Constituțională a reținut că „legile sunt abrogate, ajung la termen, sunt modificate, completate, suspendate sau, pur și simplu, cad în desuetudine, în funcție de noile relații sociale, de cerințe și oportunități. Însă, toate aceste evenimente legislative și soluțiile normative pe care ele le consacără trebuie să respecte principiile Legii fundamentale. Curtea Constituțională, o dată sesizată, are sarcina de a le controla, fără a condiționa acest control de eliminarea, indiferent sub ce formă, din fondul activ al legislației a actului criticat pentru neconstituționalitate.”

Totodată, potrivit Deciziei de îndrumare a Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 21 din 10 martie 2008, „verificarea constituționalității și soluționarea excepției de neconstituționalitate având ca obiect norme abrogate în prezent revin, prin interpretarea per a contrario a art. 147 alin.(1), cu

referire la art.126 alin.(1) din Constituție, instanțelor judecătorești”, inclusiv Înaltei Curți de Casație și Justiție. În acest context, este de menționat că, potrivit art. 99 lit. ș) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nerespectarea deciziilor Curții Constituționale constituie abatere disciplinară.

Potrivit art. 124 alin. (1) din Constituția României, în forma anterioară revizuirii din 2003, judecătorii numiți de Președintele României sunt inamovibili, potrivit legii, iar conform prevederilor art. 91 din Legea nr. 92/1992, „Judecătorii numiți de Președintele României sunt inamovibili. Procurorii și judecătorii stagiați se bucură de stabilitate.”

În același sens, art. 157 alin. (1) din același act normativ stabilea că judecătorii sunt inamovibili pe data numirii lor de Președintele României. Așadar, Legea nr. 92/1992 nu cuprindea dispoziții contrare textului constituțional și nu prevedea un alt sistem de dobândire a inamovibilității judecătorilor decât acela al numirii prin decret al Președintelui României.

Ca atare, sub imperiul Constituției României și al Legii nr. 92/1992, inamovibilitatea judecătorilor era dobândită doar în urma numirii în funcție prin decret al Președintelui României.

În atare condiții, transferul procurorilor ca judecători nu conferea acestora inamovibilitate. Legiuitorul constituant a stabilit că sunt inamovibili numai judecătorii numiți prin decret al Președintelui, iar nu și procurorii, care se bucură de stabilitate. În acest sens este și Decizia Curții Constituționale nr. 130/1998 referitoare la constituționalitatea dispozițiilor art. 59 alin. (1) din Legea Curții Supreme de Justiție nr. 56/1993, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 473 din data de 9 decembrie 1998.

În ceea ce privește efectele transferului unui procuror la I.C.C.J., considerăm că, un fost procuror transferat ca judecător fără a fi numit în această calitate prin decret al Președintelui României nu poate dobândi inamovibilitatea pentru că această calitate poate fi conferită potrivit art. 124 alin. (1) numai ca efect a numirii sale prin decret al Președintelui României.

De asemenea, în raport cu prevederile art. 124 alin. (1) și art. 133 alin. (1) din Constituția din 1991, în prezent art. 125 alin. (1) și art. 134 alin. (1) din Constituția revizuită, un fost procuror nu poate fi numit sau promovat ca judecător nici la Înalta Curte de Casație și Justiție doar prin Hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, întrucât în toate cazurile (la toate instanțele) numirea judecătorilor poate fi făcută doar prin decret al Președintelui României. Așa cum am precizat anterior, doar judecătorii numiți de Președintele României devin inamovibili (inclusiv cei de la Înalta Curte de Casație și Justiție).

Având în vedere cele prezentate, solicităm analizarea situației și propunerea unei soluții corespunzătoare normelor constituționale.

Pentru o eventuală discuție asupra aspectelor sesizate, Avocatul Poporului este deschis unui dialog în acest sens și în cazul în care doriți o întrevvedere, vă adresăm rugămintea să stabiliți o dată la care aceasta să aibă loc.

Folosesc acest prilej, pentru a vă asigura, stimată doamnă președinte, de deosebita mea considerație.

Avocatul Poporului,

Prof. univ. dr. Gheorghe Iancu

București 13 iunie 2012

**Doamnei Judecător Alina Nicoleta Ghica
Președintele Consiliului Superior al Magistraturii**